

Ludmila Danylenko

PAREMIES IN THE CZECH INFORMATION SOURCE THE BEGINNING OF XX – XXI CENTURY: AN INTERLINGUAL CONTEXT

The most comprehensive collections of Czech sayings and proverbs of XX – beginning of XXI century are analyzed including works by V. Fleischganse, J. Zaoralek, J. Spilka, D. Bittnerova and F. Shindler. Main sources of Czech paremiology are researched basing on interlingual parallels, grammar structure and semantics of paremies, that constitute two cultural worlds: East-Byzantium and Latin-German. The importance of these collections for Slavic science is defined.

Keywords: multilingual dictionaries, proverbs, sayings, Czech paremiology.

Мовна мозаїка

АДИГЕСЬ – АДІГЕЙЦЯ, ТО ЧОМУ Ж ТОДІ ГЕСЬ – ГЕСЦЯ?

В одному з офіційних документів читаємо: "...доручити віце-президенту НАН України академіку НАН України В.М. Гесцю внести їх на розгляд і затвердження Президії НАН України"; "Контроль за виконанням цієї постанови покласти на голову Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України академіка НАН України В.М. Гесця". Прізвище **Гесць** в обох реченнях ужито неправильно, тому що в українській мові голосний **е** суфікса **-ець(-ець)** у непрямих відмінках випадає як у загальних, так і власних назвах – назвах населених пунктів, річок, у чоловічих прізвищах тощо, пор.: *українець – українця, українцеві (українцю), українцем, (на) українцеві (українцю), (Кл. в.) українцю; адигеєць – адигейця, адигейцеві (адигейцю), адигейцем, (на) адигейцеві (адигейцю), (Кл. в.) адигейцю; Трускавець – Трускавця, Трускавцеві (Трускавцю), Трускавцем, (у) Трускавці, (по) Трускавцеві; Сіверський Донець – Сіверського Дінця, Сіверському Дінцеві (Дінцю), Сіверським Дінцем, (по) Сіверському Дінцеві (Дінцю), (у) Сіверському Дінці; Левенець (Віктор) – Левенця, Левенцеві (Левенцю), Левенцем, (на) Левенцеві (Левенці).*

Отже, чоловіче прізвище **Гесць** правильно відмінювати так: *Гесць – Гейця, Гейцеві (Гейцю), Гейцем, (на) Гейцеві; пор. ще: Лазоришинець – Лазоришинця, Лазоришинцеві (Лазоришинцю), Лазоришинцем, (на) Лазоришинцеві.* У звертаннях, за чинним правописом, прізвище треба вживати в називному відмінку, а іменник (загальна назва), що йому передує, має форму кличного відмінка (Український правопис. – К.: Наук. думка, 1997. – С. 90), пор.: *Високоповажаний академіку Гесць; Шановний професоре Лазоришинець.* Проте органічнішим було б звертання *Високоповажаний академіку Гейцю! Шановний професоре Лазоришинцю!* Жіночі прізвища на **-ець(-ець)**, як відомо, в українській мові не відмінюють, тому правильно вживати *Марія Гесць – Марії Гесць, Марії Гесць, Марією Гесць, (на) Марії Гесць, (Кл.в.) Маріє Гесць; Ольга Лазоришинець – Ольги Лазоришинець, Ользі Лазоришинець, Ольгою Лазоришинець, (на) Ользі Лазоришинець, (Кл. в.) Ольго Лазоришинець.*

Катерина Городенська (м. Київ)